

Dmytro Marieiev

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Hlukhiv

FROM THE OBSERVATION ON DYNAMICS OF THE EASTERN DIALECTS:
PHONETICS

Based on the analyses of “Ukrainian Language Atlas” materials and own field recordings, which was made during 2010–2016 years according to the same programme and in the same localities after a relatively long period of time (60–70 years), author has defined stable language expressions and highlighted general trends of East-Polesian dialect phonetics development.

The observation on the East-Polesian dialects remote in time 60–70 years has shown a greater conservatism of consonant above the vocalism.

The leading trend of vowel phonemes system is its replacement through simplification of diphthongs in monophthongs. This process creates the preconditions for neglecting of relevant for such dialects feature as distinguishing of stressed and unaccented vowel. The most of changes occurred in the southern dialect areas that fall under the pressure of southeastern dialect and resemble them in phonetic terms.

The most of consonants tend to normalization of pronunciation according to literature language.

The lack of constancy in the realization of consonant and vowel phonemes is the result of dialect self-development, action of general phonetic trends and predetermined by interdialect contacts and interaction with other linguistic and territorial entities of literary languages (Ukrainian and Russian).

Despite the varying intensity of the current changes in vowel and consonant phonemes, some trends for them are common: those phonetic variants of words that are used sporadically and have no support either in related dialects or in literary practice have been reduced or disappeared. Phonetic variants of language units that does not have equivalents in East-Polesian dialect continue to exist and increase the frequency of use, broad areas, become exposed to regular phonetic processes, and are recorded by the written and oral tradition.

Keywords: *East-Polesian dialect; phonetics; development trends; language dynamics.*

Мовна мозаїка

ПЕРСОНА ГРАТА

На суспільному радіо з’явилася нова програма, яку журналісти називають «*Персона грата*», бо запрошують на неї бажаних людей. Ця назва — запозичений готовий вислів, не пристосований до української мови, не освоєний у ній. Такі запозичені слова та вислови називають варваризмами. У словниках радянського часу цей вислів подавали з літерою *г*, тобто *персона грата* (див.: Словник української мови, т. VI, с. 331). Оскільки він не освоєний в українській мові, то повинен бути оформлений так, як у мові-джерелі, тобто з літерою *г*. Саме тому в нових тлумачних та орфографічних словниках подано *персона грата*, *персона нон грата* (див.: Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред.: В.Т. Бусел. — К., 2005. — С. 939; Український орфографічний словник. — Вид. дев’яте. — К., 2009. — С. 591).

Зважаючи на цю корекцію, програму на суспільному радіо правильно назвати «*Персона грата*».

Катерина Городенська